

שיעורי חינוך

מראש הישיבה שליט"א

עצות פרקטיות והדרכה להורים, מלמדים, מחנכים ומחנכות

פרשת חיי שרה
שנת תשפ"ה

גליון
פ"א

שיעורי חינוך

מאת ראש הישיבה שליט"א

• אש והתלהבות

"היה אומר" - מדברת בעד עצמה; ההתנהגות של המלמד חודרת בתלמידים.

המלמד בעצמו צריך להיות מלא ביראת שמים כדי שדבריו יחדרו בילדים, אפשר לראות מיד על ילד איזה מלמד יש לו, כי ילדים מתבוננים איך המלמד מתנהג, ואת זה הם מחקים.

לכל המלמדים יש יראת שמים

דברתי מקדם עם מנהלי המוסדות על הנקודה שילדים מסתכלים על המלמד ואת זה הם מחקים, אמרו לי המנהלים: **"אם כן, מה ירויח ראש הישיבה מלומר את זה למלמדים? מלכתחלה צריך ראש הישיבה למנות מלמדים שיש להם יראת שמים"**, אמרתי להם: **"אני אויז מהמלמדים! אני סובר שיש לי מלמדים טובים, אני סובר שכל המלמדים יש להם יראת שמים, צריכים רק להגיד להם איך ללמד, שילמדו עם התלהבות וקדשה כדי שיחדרו בילדים האש וההתלהבות"**.

ללמד עם יראת שמים

מלמדים יקרים אני מבקש מכם מאוד, שימו לב שהילדים יקבלו 'יראת שמים'.

אתן לכם כמה דגמאות איך מלמד צריך ללמד כדי שהילדים יקבלו מזה יראת שמים; לפני

העבודה של מלמדות! מהבקר כשהילדים באים לתלמוד תורה ועד שהילדים הולכים הביתה - המלמד אחראי על הילדים, אפלו שיש מלמד מיחד שמסתובב בהפסקה בין הילדים, זה לא אומר שהמלמד יכול אז לנסע מהתלמוד תורה ולעזב את הילדים, המלמד שנמצא עם הילדים בהפסקה מיעד כדי שהמלמד הרגיל יוכל קצת להסתובב ולנוח מהעבודה הקשה שלו, אבל לא בשביל שיוכל לעזב את התלמוד תורה.

חנוך קשור למלמד עצמו

ישנם מכתבים ב'שאלות ותשובות ברסלב' בהם שואלים את מוה"רא"ש זכותו יגן עלינו: **"ממתי מתחילה עבודת החנוך?"** **"ממתי צריכים לחנוך ילד?"** מוה"רא"ש עונה להם: **"אצל אנשי שלומנו היו אומרים, חנוך לא קשור לילדים, חנוך מתחיל עוד לפני שההורים מתחתנים; זה קשור לבן אדם עצמו"**.

מלמדים ומורות לא יכולים להגיד דברים לילדים אם אלו סתם דבורים בעלמא והם עצמם לא אויזים שם, זה צריך להיות כמו שהמשנה מתבטאת פעמים רבות במסכת אבות: **"הוא היה אומר"**, מפרש מוה"רא"ש: **"הוא"** - התנהגותו של המלמד עצמו,

בְּעֹזַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ אָנוּ מְבִיאִים בְּפִנְיֵכֶם שְׁעוֹר שְׁמֹסֵר רֹאשׁ הַיְשִׁיבָה שְׁלִיט"א לְמַחְנָכִים בְּפֶרֶשֶׁת וַיִּשְׁלַח ה'תּשׁפ"ד.

מלמדים ומחנכים יקרים!

היות והעבודה הולכת ומתרבה, היום כבר יש לנו ברוך השם תלמוד תורה בוויליאמסבורג, בקריה, בירושלים עיר הקדש, בבני ברק ובטבריה; וכבר יש לנו היום ברוך השם 'בית פיגא' בוויליאמסבורג, בקריה, בירושלים עיר הקדש, ואני לא יודע אם הצבור מעדפן בחדשות הטובות; השבוע פתחנו 'בית פיגא בטבריה', לכן קל לי יותר למסר שיעור לכל הצוות בכלליות, וישמיעו את זה אם ירצה השם בכל התלמודי תורה ובתי החנוך ברחבי העולם.

אי אפשר להשאיר את הילדים לבד בהפסקה

היות ומשמיעים לכם השעורים האלו בהפסקה, אני לא רוצה לקחת מכם את זמן המנוחה, ואדבר קצר ולעניין.

דעו לכם, הן בהפסקה הקטנה והן בהפסקה הארפה יותר, המלמד עדין עובד בתלמוד תורה. מלמדים עלולים עכשו לחשב ש'ראש הישיבה מטיל עלינו פאן דברים חדשים...' אבל אלו לא דברים חדשים, זה

אני לא רוצה קהלה מודרנית!

עכשו אגלה לכם סוד, אני אומר את זה רק לכם המלמדים: "אני רוצה ילדים 'חניוקים'!" אבל אל תגלו את זה לאף אחד, כי הצבור יתחיל לברח מכאן, יגידו: 'משהו קרה לראש הישיבה...' אבל לכם אני אומר את זה, כי אתם הצוות שלי.

אני רוצה ילדים 'חניוקים'! אני לא רוצה קהלה מודרנית! אני לא סובל התפיפות! בשבת שעברתה ראיתי אברך ששם את הגרטל (אבנט) שלו מאוד נמוך, זה כמעט נפל לו, חשבת לעצמי: 'מה הספור אתו? עדיף שיריד לגמרי את הגרטל, מאשר לעשות את הדברים המודרניים המגעילים!'

כשאני רואה בחורים ואברכים הולכים עם מכנסים צמודות, זה כואב לי, אני חושב לעצמי: 'עדיף שישאר בבית מאשר לבוא לבית הכנסת עם מכנסים צמודות; אי אפשר ללכת עם מכנסים צמודות! עוד מעט תשאלו אותי, ככל הדברים האלו הם הרי לא העקר', זה הרי רק 'טפל' ביהדות? התשובה היא: מתר גם מדי פעם לדבר על הטפל, על העקרים מודברים כל יום, ולעתים צריכים גם לדבר על הטפל, כי זה גם חשוב מאוד. אני רוצה שהמלמדים שלנו יחדירו חמימות ביילדים.

שהילדים ירצו מעצמם 'חסיד' שקייט'

אני מאוד מבקש ממכם, שתחדירו ביילדים התלהבות להקדוש ברוך הוא, שהם מעצמם יאהבו 'חסיד' שקייט' ועדינות.

בתלמודי תורה מסוימים שולחים הביתה ילדים שבאים עם כפה קטנה וכדומה, אצלנו לא שולחים ילדים הביתה בגלל

אני גם יודע שהיו צדיקים גדולים אמתיים שבכלל לא התנענעו בתפלה, ולא התפללו בקול, אבל זה היה טוב בשבילם, כי היתה להם פנימיות חזקה, אבל לנו הרי אין את הפנימיות, הבה לפחות נתפלל בקול.

מוכן מאליו שהמלמד צריך לשבת בתפלה עם יראת שמים, הוא לא יכול לשבת שעון על קצה הכסא וכמעט לפל, כי אם המלמד ישב כן, הילדים יחקו אותו.

אנשים שנכנסים לפעמים להיכל הקדש להתפלל בשבת, בחג, או בראש חודש, מתפעלים מאוד מהיפי והחם של התפלה, כמה נפלא הצבור שר ביחד 'ישמרו' ו'ממקומד', כל שכן כמה יפה שרים ביחד 'הלל', הנסח שאנחנו שרים הלל, הוא לא הנסח של ברסלב, אלא בהיותי בחור הקשבת איך סבא שלי הרב מקארלסבורג זכותו יגן עלינו שר כל כך יפה הלל לעצמו, למדתי את הנסח שלו, וכשבאתי להתפלל בהיכל הקדש אמרתי גם אני את ההלל בנסח היפה הזה, יפה בחיות ובקול ביחד עם הילדים שלי, וכלם למדו את זה והתחילו לשיר אתנו.

אצל בנות לא שיה התנענע בתפלה

אותו דבר אני גם רוצה לבקש מהמורות של 'בית פיגא', שיחדירו בבנות חם ליהדות.

אצל בנות לא שיה הענין של להתנענע בתפלה, כי לבנות צריכים ללמד לשבת ישר ולהתפלל, כי כך זה עדין, אבל לבנים כן צריכים ללמד שיתפללו וילמדו עם אש, ולהתנענע לפני הקדוש ברוך הוא.

שמתחילים ללמד לא משנה איזה למוד, צריך המלמד לתת נשיקה לספר, ולדאג שהילדים יחקו את זה.

המלמד גם צריך לשבת עם יראת שמים, אי אפשר לשבת עם הרגלים על השלחן וללמד חומש: "בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ", התורה הקדושה אינה למוד שלומדים 'פשוט כדי לדעת' זו הרי תורה מהשמים, את זה צריך ללמד עם יראת שמים!

לפני שמתחילים ללמד אי אפשר להגיד: "אומר החומש", "אומרת הגמרא", "אומר רש"י", אלא המלמד צריך להגיד בהתלהבות: "אומר החומש הקדוש!" "אומרת הגמרא הקדושה!" "אומר רש"י הקדוש!"

ללמד את הילדים ללמד בקדשה ובטהרה

עוד דבר חשוב אני רוצה לבקש ממכם, אם מלמד מבחין באמצע הלמוד שילד מגרד את הראש שלו עם היד, אסור למלמד לפחד לעצור את הכתה פעם ועוד פעם ולהגיד: "אסור לגרד את הראש באמצע הלמוד, צריכים ללמד תורה בקדשה, צריכים ללמד תורה בטהרה", צריכים ללמד את הילדים שהתורה הקדושה היא לא סתם למוד כמו שלומדים להבדיל 'חשבון' וכדומה, המטרה של הלמוד היא לא 'להבין' את הקושיא והתרוץ, המטרה של למוד התורה הקדושה היא להתקרב אל השם יתברך, כי התורה היא השם יתברך בעצמו.

להתפלל עם יראת שמים

אני רוצה לבקש ממכם שתחדירו ביילדים שיתפללו עם יראת שמים, עם התלהבות, עם 'חסיד' שקייט', שיתנענעו בתפלה ויתפללו בקול.

לכתה אחרת, וילמדו עצות טובות
איך ללמד עם הילדים, לפעמים
אפשר להבחין בפתה השניה
במשהו קטן, שיכול לעזר הרבה
בפתה.

ללכת לטיל ולבקש מהקדוש ברוך הוא

אני רוצה לחזק אתכם עוד
פעם שלפני שאתם מתחילים
את היום, לפני שאתם מתחילים
את העבודה הקדושה של להיות
מלמד או מורה, שתלכו קצת
לטייל ולבקש מהשם יתברך:
**"רבנו של עולם תעזר לי שאהב את
העבודה שלי, רבנו של עולם תעזר
לי שאהב את הילדים, ורבנו של
עולם, תעזר לי שאהב את עצמי",**
**"רבנו של עולם, תעזר לי שאבוא
בזמן", רבנו של עולם, תעזר לי
שאבוא מספיק מוכן, שיהיה לי
חמר מכאן עד לשמים... תעזר לי
רבנו של עולם שיהיה לי את כל
סוגי הפטנטים והתעלולים איך
לכבש את לב הילדים שירצו ללמד
ולהתפלל, ורבנו של עולם תעזר לי
שאכניס בהם יראת שמים."**

לדבר אל הילדים על שמירת עינים וקדושה

אני גם רוצה לבקש מכם,
תחדירו בילדים את הענין של
'שמירת עינים'; כשהולכים
לפעמים עם הילדים לאיזה מקום,
צריכים להגיד להם: **"ילדים,
תורידו את העינים"**, ומדי פעם
צריכים לדבר עם הילדים על
קדושה; היות שכבר נהיה מאחר,
אני לא רוצה לקחת מזמנכם, אז
נסים עכשו את השעור.

השם יעזר, שתהיה לכם
הצלחה וסייעתא דשמיא, אמן.

**אני רוצה שילדים תהיה נעימות
בתפלה."**

בשבוע שעבר הייתי בקריה,
והזדמן לי להפגש לכתה ג', הראה
לי המלמד דבר מעניין, הוא מוציא
צעצוע שצריכים למשוך חוט
וחתיכת פלסטיק עגלה עפה
לתקרה, המלמד לא אומר שום
דבר לילדים, הוא מושך בחוט
והפלסטיק עף כלפי מעלה, וכל
הילדים מתחילים לצעק בקול
רם: **"יהא שמיא רבא מברך לעולם
ולעלמי עלמיא יתברך!"**

זה מאוד מצא חן בעיני, פי
אפשר לשמע אנשים שהם כבר
בני שלוששים והם לא יודעים
איך מבטאים פראוי את המלים
הספורות האלו, והמלמד רוצה
שהילדים פן ידעו את זה, במקום
שהוא יצטרך להעניש את הילד
שלא אומר עם פלם, הוא עושה
מזה משחק, הוא מערים על
הילדים בחכמה, הוא מושך בחוט
וכל הילדים מתחילים לצרח: **"יהא
שמיא רבא מברך לעולם ולעלמי
עלמיא יתברך!"** הילדים חושבים
שהוא משחק אתם עכשו, ובינתיים
הם לא קולטים שהוא למד אותם
כאן שורה של קדיש, והם כבר
ידעו כל החיים לומר את המלים
ללא שגיאות.

להכין מראש כיצד ללמד

זו חכמה שבחכמות, הרעיון
הזה לא עלה בדעתי אף פעם, למה
זה פן עלה בדעתו של המלמד
הזה? כי המלמד התכוון היטב
לפני כן איך להחדיר בילדים את
המלים הספורות האלו, לכן עלה
בדעתו הרעיון הזה, רואים מזה
כמה חשוב להכין מראש במדק
את כל הפטנטים והעצות איך
ללמד את הלמודים לילדים.

ומקבלין דין מן דין; טוב
שמלמדים פנסו או יציצו לפעמים

זה, אבל אני רוצה שהמלמד עם
הדבורים שלו יגרם שהילדים
מעצמם ירצו להתלבש חסידי
ועדין, שהם יבקשו את זה
מהורים שלהם.

יש לנו כמה בנות בבית פיגא
שהורים שלהן אומרים: **"אנחנו
לא היינו רוצים שהבנות שלנו יהיו
לבושות בדרגה כל כך גבוהה של
צניעות, אבל היות שהבנות שלנו
רוצות את זה, אנחנו מספיקים
לזה"**, הילדות בוכות בבית: **"אמא,
אני רוצה להתלבש יותר צנוע,
תלבישי לי חצאית יותר ארכה"**,
כל זה בזכות המורות שלנו
שמחדירות צניעות ועדינות עם
חכמה ואהבה באפן שהילדות
ירצו את זה מעצמן.

התלהבות בחג

עכשו מגיע החג הקדוש
'חנכה', אני רוצה לבקש מכם:
תכניסו בילדים התלהבות בחג!
תביא לתלמוד תורה מנורה
ותראה לילדים איך מדליקים
את המנורה, תתלבש בקפוטה,
תטל ידים ותברך בקול רם, אל
תמלמל את הברכה מתחת לאף,
אלא תגיד את המלים בהתלהבות,
עם לב בווער להשם יתברך: **"ברוך
אתה...!"**

עצות לגרם לילדים ללמד ולהתפלל בחשק

כתוב בתורה (שמות א, יז): **"ותחיינ
את הילדים"**, צריכים להכניס חיות
בילדים, שהילדים ילמדו ויתפללו
בחשק, אפשר לעשות את זה על
ידי מבצעים שונים או עם עצות
ופטנטים אחרים.

כבר הרבה פעמים נכנסתי
לכתה ואמרתי למלמד: **"אני נותן
לך כסף, תקנה מתנות ותעשה
מבצע, כדי שהילדים יתפללו בקול,**

עד כמה מתר להעיר לילדים?

שאלה:

לכבוד ראש הישיבה שליט"א,

האם צריכים לפחד מהילדים? אני שומע את כל השיעורים של ראש הישיבה שליט"א, שראש הישיבה אומר שצריכים להכניס אהבה בי אם לא הם עלולים לצאת לתרבות רעה, אז שמתי לב שכאשר אני מדבר אל ילדי הגדולים אני מפחד מהם, יש לי פחד שהם עלולים לרדת מהדרך וממש כל מלה צריכה להיות שקולה ומדודה, כי הם עלולים לסדר אותי היטב...

ברוך השם אני מכניס אהבה, אבל אני מרגיש שאני עושה את זה מתוך פחד. כל שכן כשאני רואה שהבן שלי לא מרצה ממשהו, אני מאוד נבהל, אני לא מראה את זה בלפי חוץ, אבל אני חושב לעצמי: דחמנא לצלן! אולי אני לא נותן לו מספיק אהבה, הוא עוד עלול להדרדר בעוד כמה שנים.

ראש הישיבה אומר שעל חצפה אסור לוותר וצריכים להיות תקיפים. השאלה היא: רק חצפה? מה עושים כשהילד שומע בקול יצרו בדברים אחרים שהשכל שלו עדין לא קולט למה אסור לעשות את זה, האם אני אמור לפחד להגיד לו בפרוש: "אני לא מרשה לך לעשות את זה בלי סבה! אתה צריך לשמוע בקולי", מהו הגבול בזה מתי לדעת שלא קרה כלום כשהילד בועס, ומתי צריכים לדעת שאסור להציק לילד כי הוא עלול לצאת לתרבות רעה?

יישר כוח על הכל.

תשובה:

בעזרת ה' יתברך - יום א' פרושת יחי, ו' טבת, שנת תשע"ח לפרט קטן

לכבוד ... גרו יאיר

קבלתי את מכתבך.

ישנו מאמר החכם: "מן הזהירות - שלא להזהר"; אתה ראה להכניס הרבה אהבה בילדיך, שהם יאהבו להיות בפית, שהם יאהבו להיות אתך וכו'. ראה לערוך סעודות שבת יפות; תספור להם ספורים יפים בשלחן השבת; תשוחח עם הילדים שלך, תקשיב לספורים שלךם, אפלו שנה לא כל כך מעניין אותך וכו', תדאג שתורה ומצוות יהיו דבר שמח אצלך בפית, ולא דבר של בכיות.

מה שאתה שואל בענין לוותר לילדים כל דבר וכו'; לתת לילד כל מה שהוא רוצה זה לא אהבה, זה חלשה של הורים, שהם לא יכולים להגיד לא. ילדים שנותנים להם כל מה שהם חושבים וכל מה שהם מבקשים גדלים לא בריאים, כשהם מתבגרים הם לא מסגלים להסתדר בחיים, כי בחיים אי אפשר לקבל הכל, אבל מפיון שנתנו להם כל מה שהם חלמו, הם קבלו כל דבר בעולם, הם לא מסגלים לקבל את החיים.

אתה מעררב בין היוצרות; אם ילד בועס פאשר ההורים אומרים לו לעשות דברים שהוא לא רוצה, זה לא נקרא להציק; מה הקשר לפחד שהוא יצא לתרבות רעה כשהוא בועס וכו', להפך, אם לא מחנכים את הילדים, נותנים להם לעשות מה שהם רוצים, אזי הם יצאו לתרבות רעה, ולכן אני לא מבין בכלל מה אתה שואל.

להציק הפונה כשהורים מעליבים את הילד, לוקחים ילד ופוגעים בו; לדגמא, רוצים שהילד יסדר את הבית, ורואים שהילד מתחמק מלציית (כמו כל הילדים הבריאים), אז אסור לפגוע

בו באפן אישי: "אף פעם לא תוכל להתחתן", "אתה עצלן", וכו' וכו', זה נקרא להציק. עוד דגמא, הורים שרוצים לחנך את הילדים להיות מסדרים וכו', אסור לפגוע בילדים: "מזנח שפמוך", "מגעיל אחד וכו'" - זה נקרא להציק. הורים שפוגעים ומעליבים את ילדיהם, לא רק שהילדים יצאו לתרבות רעה, אלא הם יגדלו חולי נפש.

כמו כן אסור להשוות בין ילד אחד לשני; אסור להוכיח ילד: "למה אתה לא יכול להיות כמו הבן של השכן?" "למה אתה לא יכול להיות מסדר כמוהו?" "אתה יודע למה אני לא יכול להיות כמוהו? כי אני זה אני, והוא זה הוא." כל זה נקרא להציק, אבל לדרוש מהילדים לעזור וכו', את זה צריכים לעשות וזה לא נקרא להציק.

ועל כלם צריכים לבקש הרבה מהשם יתברך על ילדים טובים, מוהרא"ש ספר, פעם הגיע יהודי אל החפץ החיים הקדוש וזכותו יגן עלינו לבקש ברכה על ילדים טובים, החפץ חיים לקח ספר תהלים שהיה נפוח מרטיבות, והראה את זה ליהודי ואמר לו: "זה התהלים של אמא שלי עליה השלום שבו היא הייתה בוכה כל יום להשם יתברך שתזכה לילדים טובים, כך זוכים לילדים טובים."

יעזר השם יתברך שתראה הרבה נחת מילדיך.

...

(ספר עצתו אמנה חלק ב, מכתב קנו)

לקבלת הנליון מדי שבוע יש לשלוח אימייל ל: jhbul1234@gmail.com

קול ברסלב

קוואל פון חיזוק (נשים)

שיעורים; סיפורי תפילה; מתכונים; ועוד

079-704-0069

ארצות הברית 212-444-9169 / אנגליה 03303502363 / 845-351-9060

קנדה 438-320-9090

...

קול ברסלב

שיעורים; חיזוק יומי; ניגונים; סיפורי תפילה ועוד

079-704-0066

ארצות הברית 212-444-9191 / אנגליה 03303502361 / 845-351-0910

קנדה 4383008080 / בלגיה 3235003461 / ארגנטינה 11552354370

מייל חיזוק יומי chizikyomi@gmail.com